

Eveliina Salminen

PÄIVÄKOTI-ikäISEN LAPSEN TUNNE- KASVATUS JA TUNNEKEHITYKSEN TUKEMINEN

Kysely henkilökunnalle ja huoltajille

Opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Eveliina Salminen
Työn nimi	Päiväkoti-ikäisen lapsen tunnekasvatus ja tunnekehityksen tukeminen – Kysely henkilökunnalle ja huoltajille
Toimeksiantaja	Yksityinen palveluntuottaja
Vuosi	Lokakuu 2021
Sivut	30 sivua, liitteitä 6 sivua
Työn ohjaaja	Mauno Saksio

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön aiheena oli kasvatus ja tukeminen varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi yksityinen palveluntuottaja Etelä-Savosta. Tavoitteena oli kerätä katsaus tunnekasvatuksen tilanteesta sekä ajankohtaista tietoa tunnetaidoista ja tunnekehityksestä. Tutkimustehtävänä oli selvittää kyselyn avulla, miten yksityisellä palveluntuottajalla toteutetaan tunnekasvatusta ja miten lapsen tunnekehitystä tuetaan. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, onko huoltajilla ja henkilökunnalla erilaiset näkemykset aiheesta.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu varhaiskasvatuksesta, tunnekasvatuksesta ja sen eri menetelmistä sekä tunnekehityksestä ja tunnetaidoista. Tutkimustehtävä jaettiin alakysymyksiin, jotka olivat: Miten riittävinä päiväkodin henkilökunnan tunnetaidot koetaan? Miten tunnekasvatusta tuetaan ikätasoisesti? Miten tunnekasvatusta toteutetaan käytännössä?

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän piirteillä. Aineiston keräämiseen käytettiin kyselyä Webropol-ohjelmassa. Kysely koostui 11 kysymyksestä ja siihen vastasi yhteensä 21 henkilöä.

Tutkimustulosten perusteella huoltajien ja henkilökunnan mielestä tunnekasvatus on tärkeää ja sitä toteutetaan jokapäiväisissä tilanteissa osana arkea. Erilaisista menetelmistä eniten nousi esiin leikki osana tunteiden harjoittelua. Myös monia muita menetelmiä hyödynnetään. Henkilökunnan tunnetaitoja pidettiin riittävinä, mutta huoltajien osalta epäiltiin, riittääkö aika ja resurssit huolelliseen tunteiden läpikäyntiin erilaisissa tilanteissa lasten kanssa. Henkilökuntaa pidettiin ammattilaisina, mutta myös lisää koulutusta kaivattiin. Lisäksi vastausten perusteella kävi ilmi, että huoltajat eivät ole täysin tietoisia siitä, minkälaisia menetelmiä päiväkodeissa käytetään.

Asiasanat: varhaiskasvatus, tunnekasvatus, tunteet

Degree	Bachelor of Social Services
Author (authors)	Eveliina Salminen
Thesis title	Emotional education and emotional development support of a kindergarten-aged child – A survey for staff and guardians
Commissioned by	A private service provider
Time	October 2021
Pages	30 pages, 6 pages of appendices
Supervisor	Mauno Saksio

ABSTRACT

The topic of this thesis is education and support in early childhood education. The aim was to gather an adequate overview for a private service provider from Etelä-Savo of the state of their emotional education and to gather current information on emotional skills and emotional development. The task of the research was to find out with the help of a questionnaire how emotional education is implemented with a private service provider and how the child's emotional development is supported. In addition, the purpose was to find out whether the views of the guardians and staff differed.

The theoretical framework of this thesis consisted of early childhood education, emotional education and its various methods, as well as emotional development and emotional skills. The research task was divided into sub-questions which were the following: How adequate are the emotional skills of the daycare staff? How is emotional education supported at the age level? How is emotional education implemented in practice?

The research method of this thesis was a quantitative research method with features of a qualitative research method. A survey in the Webropol program was used to collect the data. The questionnaire consisted of 11 questions and was answered by a total of 21 people.

Based on the results, guardians and staff believe that emotional education is important and is implemented in everyday situations in early childhood education. Of the various methods, play emerged the most as a part of emotional training. Many other methods are also used. The emotional skills of the staff were considered adequate, but for guardians, it was questioned whether there was enough time and resources to go through the emotions carefully in different situations with children. Staff were considered professionals, but more training was also needed. In addition, the responses revealed that guardians are not fully aware of the methods used in early childhood education.

Keywords: early childhood education, emotional education, emotions

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VARHAISKASVATUS.....	6
2.1	Tunnekasvatus varhaiskasvatuksessa	7
2.2	Tunnekasvatuksen eri menetelmät	8
3	TUNNEKEHITYS JA TUNNETAIDOT	9
4	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	11
5	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	13
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	13
6.1	Tutkimusmenetelmä	14
6.2	Tutkimusaineiston kerääminen	15
6.3	Tutkimusaineiston analysointi	16
6.4	Luotettavuus ja eettisyys	17
7	TUTKIMUSTULOKSET	19
7.1	Vastaajien taustatiedot	19
7.2	Lapsen tunteiden kehityksen tukeminen päiväkodissa	19
7.3	Päiväkodin henkilökunnan taidot	20
7.4	Lapsen tunteiden kehitys ja käsittely	21
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	25
9	POHDINTA.....	26
	LÄHTEET.....	28

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Liite 2. Tutkimuslupa

1 JOHDANTO

Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön aiheena oli tunnekasvatus ja tunnekehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja opinnäytetyö kiinnitti huomiota erityisesti päiväkotikäisen lapsen tunnekasvatukseen ja tunnekehityksen tukemiseen. Aihe tuli lähtökohtaisesti minulta pohjautuen omiin kiinnostuksen kohteisiini ja toimeksiantaja lähti mukaan toteuttamaan sitä. Toimeksiantajana opinnäytetyölle toimi yksityinen palveluntuottaja Etelä-Savosta.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kyselyn avulla, miten yksityisellä palveluntuottajalla toteutetaan tunnekasvatusta ja miten lapsen tunnekehitystä tuetaan. Tutkimustuloksia analysoitiin myös siitä näkökulmasta, eroavatko päiväkodin henkilöstön ja lasten huoltajien näkemykset. Tavoitteena oli saada toimeksiantajalle riittävä katsaus päiväkotien tunnekasvatuksen tilanteesta sekä ajankohtaista tietoa tunnetaidoista ja tunnekehityksestä. Lisäksi päiväkodeissa olevien lasten huoltajat pääsevät opinnäytetyön kautta perehtymään aiheeseen.

Opinnäytetyön aihe oli kiinnostava ammatillisessa mielessä, sillä voin hyödyntää tunnekasvatuksesta kerättyä tietoutta myöhemmin työelämässä. Myös toimeksiantajan mukaan tunnekehitys ja tunnekasvatus ovat olleet viime aikoina pinnalla heidän päiväkodeissaan. Kyseisissä päiväkodeissa on viime aikoina ollut kiusaamistilanteita ja opinnäytetyön kautta niihin voitiin mahdollisesti löytää ratkaisuja.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostui varhaiskasvatuksesta, tunnekasvatuksesta, tunnetaidoista ja niiden kehityksestä. Tunnekasvatus antaa lapselle paljon mahdollisuuksia oppia esimerkiksi refleктоimaan omia tunteita. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus 2018, 21) velvoittavat, että lapsille täytyy tarjota mahdollisuuksia kehittää omia tunnetaitojansa. Lapset oppivat tunteista aikuisen johdatuksella, joten kyselyssä kysyttiin myös konkreettisista tavoista tukea lasta tunteiden käsittelyssä.

Toimeksiantaja toimi opinnäytetyössä merkittävänä tiedonjakajana ja auttoi kyselylomakkeen muodostamisessa, jotta saatiin vastaukset toimeksiantajaa

ja opinnäytetyön tekijää kiinnostaviin tutkimuskysymyksiin. Toimeksiantaja toimi tukena koko opinnäytetyöprosessin ajan ja antoi ohjausta tarvittaessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli, että saadaan selville kyselyn avulla päiväkotien tunnekasvatuksen ja -kehityksen tukemisen nykyinen tilanne sekä toimeksiantaja saa kattavan tietopaketin aiheesta. Kysely lähetettiin 17 kasvattajalle ja 110 perheelle. Vastauksia tuli henkilökunnalta 4 ja huoltajilta 17.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista toimintaa, jonka tavoitteena on kasvat-
taa, hoitaa ja opettaa lasta kokonaisvaltaisesti. Varhaiskasvatus mahdollistaa
lapselle turvallisen kasvuympäristön ja oppimiskokemukset, tukee lapsen leiki-
kiä ja liikkumista sekä edistää lapsen taitoja vuorovaikutuksessa ja yhteis-
työssä toisten kanssa. Varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa päiväkodissa, per-
hepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa. palveluntuotta-
jana voi toimia niin yksityinen kuin kunnallinenkin puoli. Varhaiskasvatus on
tarkoitettu lapsille, jotka eivät vielä ole saavuttaneet oppivelvollisuuskä-
ä, mutta tarvittaessa sitä voidaan järjestää myös vanhemmille lapsille. (Varhais-
kasvatustilaki 540/2018.)

Varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustilakiin ja sen myötä tehtyyn varhais-
kasvatussuunnitelman perusteisiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden
pohjalta kunnat on velvoitettu järjestämään varhaiskasvatusta ja laatimaan
paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja lapsikohtaiset varhaiskasvatus-
suunnitelmat. Näiden suunnitelmien tarkoituksena on ohjata ja tukea varhais-
kasvatustoimintaa, varmistaa sen laadukas toteutus ja mahdollistaa sen arvi-
ointi ja kehittäminen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla voidaan yk-
silöllisesti huomioida lapsen vahvuudet, kehitys, kiinnostuksen kohteet ja kir-
jata ylös, mitä toimenpiteitä niiden eteen tehdään. (Opetushallitus 2018, 7.)

Varhaiskasvatus tukee huoltajien tekemää kasvatustyötä ja antaa heille va-
pautta osallistua opiskeluun ja työelämään. Sen avulla voidaan myös mahdol-
listaa huoltajan jääminen kotiin pienemmän lapsen hoitamisen vuoksi. (Var-
haiskasvatustilaki 540/2018.) Varhaiskasvatuksessa lapset saavat turvallisen
ympäristön harjoittaa vuorovaikutusta ja luoda ystävyyssuhteita. Tällaisessa
ympäristössä ristiriitojen kohtaamisesta saadaan hyviä oppimisen hetkiä, kun

niihin paneudutaan yhdessä ja etsitään ratkaisuja. (Opetushallitus 2018, 29–30.)

2.1 Tunnekasvatus varhaiskasvatuksessa

Tunnekasvatuksella tarkoitetaan tunteiden kehittymiseen tähtäävää toimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksessa lapsia täytyy auttaa tunteiden havaitsemisessa, tiedostamisessa ja nimeämisessä, jotta heidän tunnetaitonsa voivat vahvistua. Lapsille täytyy tarjota mahdollisuuksia kehittää omia tunnetaitojansa. (Opetushallitus 2018, 26.) Varhaiskasvatuksen henkilöstöltä vaaditaankin siis taitoa huomata lasten eri tunnetiloja ja toimia niiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen opettajat kannustavat ja rohkaisevat lasta kokeilemaan ja harjoittelemaan uutta sekä tukevat lasta ihmettelemään, epäilemään ja muodostamaan kysymyksiä (OAJ 2020).

Varhaiskasvatuksessa tunnekasvatus on hyvin yksinkertaista ja koostuu lähinnä tunteista keskustelemisesta ja leikin kautta oppimisesta. Lapselle sanotaan eri tunnetiloja ja hänen kanssaan keskustellaan niistä, jotta lapsi oppii refleктоimaan omaa käytöstään ja tunteitaan. Aikuiset toimivat lapselle esimerkkinä miten eri tilanteissa toimitaan ja aikuiselta vaadintaankin heittäytymiskykyä leikin maailmaan. Lapsi oppii leikkimällä, sillä leikki on lapselle mieleistä toimintaa yhdessä ikätovereiden ja aikuisten kanssa. Leikissä lapsi oppii vuorovaikutustaitoja ja käsittelemään tunteita ja kokemuksia. (Karjalainen ym. 2020, 108.) Leikin kautta lapsi saa mahdollisuuden työstää konflikteja ja harjoitella ennustamaan ja ymmärtämään toisten ihmisten aikeita (Lintu 2015, 108).

Tunnekasvatuksessa tunnetaitoja voi kartuttaa erilaisilla tunneharjoituksilla lasten kanssa. Lapsille kuvien näyttäminen auttaa konkretisoimaan eri tunnetiloja ja selkeyttämään niitä, sillä tunteet lähtökohtaisesti ovat vain käsitteitä, ja jokainen kokee ne eri tavalla. Tunnekasvatuksen voi ottaa osaksi jokapäiväiseen lapsen hoivaan ja opetukseen, esimerkiksi vuorovaikutustilanteisiin ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Tunnekasvatuksessa opitaan huomaamaan syy-seuraussuhde erilaisissa tilanteissa, ja se onkin tunnekasvatuksen haastavin osuus. (Opetushallitus 2020.)

Jotta tunnekehitystä voisi tapahtua, tulee varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien olla lapselle läsnä tunnetasolla – kiintymyssuhteen muodostumisesta saakka. Lapsi on ympäristönsä kanssa vuorovaikutuksessa syntymästään lähtien, vaikka tunteiden ja käyttäytymisen säätelyn kehittymiseen menee useampi vuosi. Aikuisen sensitiivisyyden ja itsesäätelyn kautta lapsi oppii lopulta sisäiseen säätelyyn ja sen kehittämiseen. (Wahlman-Neuvonen & Hannonen 2015, 26–27.)

Koska lapsen tunteidenkäsittelytaidot eivät vielä varhaiskasvatusiässä ole kovin kehittyneet, täytyy tunteiden käsittelyä tukea hyvin arkisissa tilanteissa varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa nähdään päivittäin tilanteita, joissa lapsi ei kykene hallitsemaan omia tunteitaan. Aikuisen tulisi tällaisissa tilanteissa osata pysyä rauhallisena ja tuoda lapselle ilmi hyväksyvää ja välittävää ilmapiiriä. Tilanne voidaan käydä läpi keskustelemalla lapsen kanssa siitä, mikä meni huonosti ja miltä lapsesta ja aikuisesta tuntui. Lapsen kanssa on hyvä keskustella myös jatkosta, eli miten seuraavalla kerralla voisi toimia, jotta samanlaiseen tilanteeseen ei päädyttäisi uudestaan. (Karjalainen ym. 2020, 193.) Tunnekasvatus hyvin usein siis perustuu arkisiin tilanteisiin – tunteet huomioiden.

2.2 Tunnekasvatuksen eri menetelmät

Tunnekasvatukseen on tänä päivänä saatavilla monia eri menetelmiä, jotka ovat valmiita käytettäväksi. Toimeksiantajan mukaan tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi Tunnemuksu ja Mututoukka, Molli, Fanni, Askeleittain ja Mini-Verso. Menetelmät sisältävät erilaisia satuja, leikkejä ja harjoitteita eri teemoilla, jotta lapset voivat keskittyä yhden asian oppimiseen kerrallaan. Mini-Verso on tarkoitettu lähinnä riitatilanteiden selvittelyyn (Sovittelu s.a.). Ystävyyssuhteet ovat sitä myönteisempiä, mitä paremmin sen osalliset osaavat säädellä tunteita (Kokkonen 2010, 92–93).

Tunnekasvatukseen rakennetut menetelmät ovat helppoja ottaa käyttöön missä tahansa päiväkodissa, eikä niitä tarvitse toteuttaa kokonaisuudessaan. Menetelmistä voi valita omaan tarpeeseen parhaimmat aihealueet ja pieniä leikkejä esimerkiksi, jos päiväkodin toiminta ei anna periksi toteuttaa koko lukuvuoden kestävää toimintasuunnitelmaa. Esimerkiksi kiusaamistilanteisiin voi

saada apuja tunnekasvatuksen eri menetelmistä, kun tilanteeseen osallistuneet lapset tekevät harjoitteita yhdessä. (Opetushallitus 2020.)

Tunnekasvatuksen menetelmistä Molli on rakentunut juuri sen vuoksi, että päiväkodin henkilöstöllä heräsi huoli lasten heikoista tunnetaidoista. Lapsilla käsitys maailmasta voi olla hyvin itsekeskeinen, eikä toisten toimintatapoja ja tarpeita ymmärretä. Molli-kirjasarjassa hahmot on piirretty niin, että lapset osaa- vat hahmoa katsomalla kertoa sen tunnetilasta ja olla myös kiinnostunut koko sen tarinasta. Kirjasarjaa voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa myös pedagogisessa mielessä. (Lasten Keskus 2020.)

3 TUNNEKEHITYS JA TUNNETAIDOT

Tunnekehitys eli kyky omien ja muiden ihmisten tunteiden tulkitsemiseen tapahtuu lapsella asteittain muun kehityksen ohella. Jo syntymästä saakka tunteet kuitenkin aiheuttavat fyysisiä reaktioita, kuten itkua ja naurua. (Nurmi ym. 2010, 105.) Lapsilla tunteidenkäsittelytaidot ovat vielä puutteelliset, joten he tarvitsevat aikuisilta tukea arjen tilanteissa, joissa he eivät kykene hallitsemaan tunteitaan. Näissä tilanteissa aikuinen voi auttaa sanoittamaan tunteita, jotta lapsikin ymmärtää, mikä tunne on kyseessä ja minkä vuoksi tunne tuli esiin. (Karjalainen ym. 2020, 193.)

Tunteet kehittyvät niin iän, esimerkin kuin kokemustenkin myötä. Esimerkiksi toisen ikävuoden aikana lapsella lisääntyy aggressio, mutta leikki-iässä sitä osataan jo yleensä käsitellä. Kuitenkin, jos lapsen tunteiden käsittely ei seuraa muuta kehitystä, voi hänellä ilmetä vaikeuksia myöhemmällä iällä. Lapsen huonolla tunnekehityksellä on yhteyksiä vanhemmiten esimerkiksi päihteiden käyttöön ja työttömyyteen. (Nurmi ym. 2010, 107–109.)

Tunnetaidoilla käsitetään erilaiset tavat käsitellä tunteita, niin omia kuin muidenkin. Siihen sisältyy esimerkiksi kyky tunnistaa tunteita elollisissa ja elottomissa asioissa, kyky siirtyä tunteesta toiseen ja kykyä hallita niin negatiivisia kuin positiivisiakin tunteita (Köngäs 2019, 41). Tunnetaidot käsittävät sisälleen siis kaikki erilaiset hyväksi koetut tavat käsitellä itseään ja ympärillä olevia asioita. Taitoa on käsitellä tunteita hyvin, ei huonosti.

Tunnetaitoja ovat tunteiden tunnistaminen, nimeäminen, ilmaiseminen ja säätely. Eri tunteita ovat esimerkiksi ilo, suru, viha, pelko, ihastuminen ja häpeä. Harjoittaessaan tunnetaitoja, lapsi oppii erittelemään tunteita toisistaan, kuten vihan ja surun. Tunteet voivat aiheuttaa saman kaltaisia fyysisiä reaktioita ja vaatii taitoa erottaa ne toisistaan ja käsitellä niitä. Tunteiden tunnistaminen on tunteiden havainnoimista, eli tunnistaa tunteen itsessään tai toisessa, tai vaikka musiikkia kuunneltaessa tunnistaa kappaleessa käsiteltävän tunteen. Tunteiden tunnistamisessa erotellaan, onko tunne positiivinen vai negatiivinen tai millainen se on tunnelmaltaan. (Köngäs 2019, 44.)

Tunteiden tunnistamista voidaan tehdä verbaalisella kommunikaatiolla tai nonverbaalisella kommunikaatiolla. Nonverbaalista kommunikaatiota tapahtuu kaikessa vuorovaikutuksessa, jopa tiedostamatta. Lapsilla verbaalinen kommunikaatio muodostuu vasta parin vuoden ikäisenä, mutta lapsi oppii nonverbaaliseen kommunikaatioon jo ennen tätä. Lapsi oppii tulkitsemaan läheisiään jo vauvana ja esimerkiksi havainnoimaan minkälaisella tuulella oma äiti on. Lapselle tunteita voi ilmaista sanoittamisen lisäksi äänensävyllä, katseella, ilmeillä ja eleillä. (Airas 2005, 13.) Lapsen oppiessa tunnistamaan tunteita läheisistään, hän pystyy siirtämään tätä oppimista myös muihin aikuisiin ja ikätovereihin (Riihonen & Koskinen 2020, 62).

Tunteiden nimeäminen on sanoittamista pelkästä negatiivista tai positiivista laajemmin. Nimeämisen avulla opitaan jakamaan tunteet negatiivisten ja positiivisten tunteiden alle. Tunteiden ilmaiseminen on kykyä sanoittaa ja toimia tunteiden luomalla tavalla. Ihastuminen voi näkyä esimerkiksi hellyytenä toista kohtaan. Tunteiden säätelyllä tarkoitetaan kykyä hallita ja säädellä tunteita ja niiden reaktioita. Se on esimerkiksi negatiivisesta tunteesta palautumista. (Köngäs 2019, 50.) Tunteiden säätöä voi harjoittaa niin negatiivisilla kuin positiivisillakin tunteilla. Hyvällä tunteiden säätelykyvyllä on yhteys alhaiseen masennukseen sairastumiseen ja hyviin sosiaalisiin taitoihin. (Nurmi ym. 2010, 186.)

Lapsilla tunnesäätelyn kehitys perustuu kasvuolosuhteiden ja temperamentin yhteisvaikutukseen. Tunnesäätelyn kehityksen lapsesta huomaa, kun lapsen tunteet eivät enää ailahtele hetkessä nauramisesta kiukutteluun. Kasvuolosuhteilla tarkoitetaan niin lapsen kotia kuin varhaiskasvatustakin. Jos lapsen

temperamenttia, eli esimerkiksi vahvoja tunnereaktioita ei ymmärretä kasvu-ympäristössä eikä niihin näin ollen osata reagoida, voi lapselle kehittyä tunnehaavoittuvuutta. Tunnehaavoittuvuus on herkkyyttä tunneärsykkeille, voimakas reagointi niihin ja hidas palautuminen reaktiosta. (Mielenterveystalo 2020.)

Aikuiset eivät voi olettaa lapsesta, että hän osaisi jotakin ilman, että se on hänelle opetettu. Tunteet ovat myös asia joita opitaan oivaltamalla, tarkkailemalla ja tekemällä. Tunteiden ymmärtäminen on yksi perustaito, joka voi auttaa elämässä, tai sen puuttuessa tehdä siitä hankalampaa. Syrjäytymiseen on yhdistetty huono ymmärrys tunteista. Tämä alkaa jo pienenä lapsena, sillä tunnetaidoiltaan heikko lapsi ei välttämättä ole suosittua leikkiseuraa ja lapsi saattaa itsekin eristäytyä muista lapsista, sillä on hämmentynyt tilanteesta. (Köngäs 2019, 141.) Jotkut lapset ovat voineet tottua jo kotona siihen, että tunteista puhutaan suoraan ja kerrotaan ääneen mitä tuntee, jolloin toisen tunnetilaa ei tarvitse arvailla. Tällöin omalle tulkinnalle ja ymmärrykselle ei jää tilaa, sillä ajatustyötä toisen eleistä ja olemuksesta ei tarvitse tehdä.

Kiusaamistilanteissa uhriksi voi usein valikoitua sellainen lapsi, jolla ei ole tunnetaitoja tai joka ei ole sosiaalisilta taidoiltaan kyvykäs. Usein keskitytään vain torumaan kiusaajia, vaikka apua saattaisi löytyä uhrin ja kiusaajien sosiaalis-emotionaalitaitojen kehittämisestä. Tunnekasvatuksella lapsille voidaan opettaa ystävyys-suhteiden muodostumisesta, mitä tunteita ystävyys-suhteet pitää sisällään ja miten niitä käsitellään. (Köngäs 2019, 142–144.) Suunnitelmallisen tunnekasvatuksen avulla varhaiskasvatuksessa voidaan ehkäistä kiusaamista, joka on peräisin tunteiden valtataistelusta (Repo 2015, 48). Kun suunnitelmallinen tunnekasvatus alkaa jo varhaiskasvatuksessa, on sen oppia helpompi jatkaa myöhemmällä koulutaipaleella

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tunnekasvatusta varhaiskasvatuksessa ja valituissa päiväkodeissa on tutkittu paljon etenkin opinnäytetöissä. Tunnekasvatus on ajankohtainen ja hyvin mielenkiintoinen aihe. Helenius ja Tuominen (2015) ovat tehneet opinnäytetyön Hämeen ammattikorkeakoulussa tunnekasvatuksen toteutumisesta alle 3-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä. Heidän tavoitteenaan oli saada päiväkodin

varhaiskasvatuksen opettajat pohtimaan, mitä kehittämismahdollisuuksia tunnekasvatuksella on ja mitä hyvä tunnekasvatus on. Opinnäytetyön tuloksien mukaan tunnekasvatus on osa päiväkotiryhmän arkea. Arkeen kuuluu opettajien tärkeä rooli tunnekasvatuksessa ja hyväksi todetut menetelmät, kuten leikki ja liikunta.

Antila (2015) on tehnyt kasvatustieteiden pro gradu -tutkielman Tampereen yliopistolle lastentarhaopettajien käsityksistä liittyen emotionaaliseen työhön varhaiskasvatuksessa. Antilan tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, mitä tunnetyö on ja mitä se vaatii. Tutkimustuloksien mukaan tunnetyö on osa jokapäiväistä normaalia arkea. Tunnetyö liitetään osaksi ammatillisuutta ja tunnekasvatuksessa lasta opetetaan nimeämään, tunnistamaan ja hallitsemaan tunteita. Kouluttautuminen tuo lisää osaamista tunnetyöhön.

Tunnekasvatuksesta on myös erilaisia tutkimuksia opinnäytetöiden lisäksi. Tutkimuksia on esimerkiksi siitä, mitä mahdollisuuksia tunnekasvatus antaa ja mitä sillä voidaan ehkäistä ihmisen myöhempää ikää ajatellen. Tunnekehityksestä ja sen vaikutuksista löytyy myös tutkimustietoa, sillä ihmisen psykologista kehitystä on tutkittu jo pitkään. Esimerkiksi aikuisten sosiaaliset käyttäytymistyylit juontavat juurensa lapsuudesta saakka, eli jo lapsena opittu pysyy hyvin vahvasti aikuisiälläkin. Pulkkinen (1994) tekemän lapsesta aikuiseksi - tutkimuksen mukaan aikuiset itsensä hauraaksi kokevat naiset olivat jo 8-vuotiaana ahdistuneempia kuin ikätoverinsa ja sama kävi ilmi aggressiivisista miehistä. (Nurmi ym. 2010, 190.)

Myötätuntokulttuurista tehdyn tutkimuksen (Rajala ym. 2019,16) mukaan pelkästään tunnekasvatukseen panostamalla ei pystytä välttämättä luomaan selkeää toimintakulttuuria, jossa esiintyisi myötätuntoa ja lapset saisivat oppia toisen lohduttamisesta. Tämä on olennainen osa tunteiden kehitystä, jotta oppii, miten käsitellä myös toisten tunteita. Aikuiset käsittelevät tilanteet usein niin, että lapset eivät pääse itse harjoittelemaan, miten tilanteessa voisi toimia. Aikuisten tehtävä on tietenkin reagoida tilanteisiin, mutta lapsille olisi hyvä myös antaa tilaa itse käsitellä ja oppia asiasta.

Joidenkin ulkomailla toteutettujen tutkimusten mukaan on todettu, että emotionaalaisella älykkyydellä on yhteys menestyksekkääseen elämään. Emotionaalinen älykkyys ei siis automaattisesti tarkoita menestyksestä ihmistä, mutta sillä voi olla merkittävä rooli. (Richburg & Fletcher 2002.) Pärjätäkseen hyvin koulumaailmassa, lapsen olisi täytynyt oppia kriittisimmät taidot, kuten tunnistaa ja ilmaista tunteita ja käsitellä vaikeita tunteita esikoulun päättymiseen mennessä. Huono emotionaalinen kehitys johtaa usein haastavaan käytökseen, joka voi koulumaailmassa jatkua ja pahentua. Yli 500 varhaiskasvatuksen työntekijälle tehdyn tutkimuksen mukaan eniten koulutusta kaivattiin haastavien lasten kanssa toimimiseen. (Hemmeter ym. 2008, 322.)

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli tutkia, miten lapsen tunnekehitystä tuetaan ja miten tunnekasvatusta toteutetaan Etelä-Savossa yksityisellä palveluntuottajalla. Tutkimustehtävän ohella tarkasteltiin myös, eroavatko työntekijöiden ja huoltajien näkemykset aiheesta. Tämän tutkimustehtävän avulla saatiin ajankohtaista tietoa opinnäytetyön aiheesta.

Tutkimustehtävä jaettiin alakysymyksiin, joita olivat:

- *Miten riittävinä koetaan päiväkodin henkilökunnan taidot tukea lasten tunnekehitystä ja toteuttaa lasten tunnekasvatusta?*
- *Miten tunnekasvatusta tuetaan ikätasoisesti?*
- *Miten tunnekasvatusta toteutetaan käytännössä?*

Tutkimustehtävä rajautui tunnekasvatukseen. Muilla pedagogiikoilla ei tässä opinnäytetyössä ollut merkitystä. Alakysymykset jaoteltiin vielä pienempiin osiin, jotta saatiin muodostettua oikeanlaiset kysymykset kyselyä varten (ks. liite 2).

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö alkoi ideapaperilla ja tutkimussuunnitelman kirjoittamisella alkuvuodesta 2021. Kiinnostus aiheeseen nousi opinnoissa, sillä niissä sivuutettiin tunnekasvatusta. Halu perehtyä lisää tunnekasvatukseen antoi idean opinnäytetyölle. Opinnäytetyön avulla lisättiin myös ammatillisia vahvuuksia.

Suunnitelma määritteli opinnäytetyön kulun, joten se pyrittiin tekemään alusta asti huolellisesti. Kun suunnitelma alkoi olla valmis, se lähetettiin ohjaavalle opettajalle arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi, jonka jälkeen se esiteltiin vertaisryhmälle. Esittelyä varten tehtiin myös alustavat kysymykset kyselylomakkeelle. Lopullinen kysely muodostui myöhemmin, kun teoreettinen viitekehys alkoi selkiintyä. Kyselyn muodostamisessa auttoi toimeksiantaja. Lisäksi vertaisryhmästä saatiin hyödyllistä palautetta liittyen opinnäytetyöhön. Tutkimussuunnitelman valmistumisen jälkeen haettiin tutkimusluvut (ks. liite 1) ja allekirjoitettiin sopimus opinnäytetyöstä.

Opinnäytetyötä alettiin työstämään tämän jälkeen laajentamalla teoreettista viitekehystä. Samalla työstettiin kysely loppuun ja lähetettiin se toimeksiantajalle. Toimeksiantaja hoiti kyselyn jakamisen, laittamalla sen päiväkodin yleiseen tiedottamiskanavaan. Aikaa vastaamiselle annettiin viikko. Aluksi tarkoituksena oli työstää opinnäytetyötä kesällä 2021, mutta kesätöiden vuoksi raportointi venyi syksylle 2021.

6.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää, sillä tarkoituksena oli saada selville kyselyn avulla yleiskuva siitä, kuinka hyvin ammattikasvattajat ja huoltajat tukevat päiväkotikäisten lasten tunnekehitystä ja hyödynnetäänkö tunnekasvatuksen eri menetelmiä. Kartoitettiin siis olemassa olevaa tilannetta, ei syitä sille. Opinnäytetyössä oli myös kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän piirteitä. Tavoitteena oli saada ajankohtaista tietoa päiväkotien tilanteesta, jonka avulla päiväkodit pystyivät paneutumaan tilanteeseen ja ohjeistaa myös huoltajia. Päiväkodit ja huoltajat saivat opinnäytetyön kautta kattavan tietopaketin tunnekehityksestä.

Kvantitatiivinen tutkimus etenee johdonmukaisesti teorian kautta tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin. Näiden avulla luodaan tutkimuslomake. (Kananen 2010, 74.) Tässä opinnäytetyössä tutkimuslomake oli kysely. Kysely on kvantitatiivisissa tutkimuksissa käytetty yleisin aineiston keräämisen muoto (Kananen 2015, 73). Kananen (2011, 17–18) mukaan kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa määrällistä tutkimusta ja luotettavuudeltaan se edellyttää tarpeeksi suurta määrää havaintoyksiköitä, eli tässä tapauksessa vastauksia kyselyyn.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineisto käsitellään numeerisessa muodossa (Hirsjärvi ym. 2009, 142). Tämän vuoksi kyselyyn vastaajina toimi tässä opinnäytetyössä ammattikasvattajien lisäksi myös huoltajat. Suurempi vastausprosentti takaa luotettavammät tulokset. Lisäksi haluttiin selvittää, eroavatko huoltajien näkemykset henkilökunnan näkemyksistä.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tukena käytetään usein kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään valittua ilmiötä ja saamaan siitä syvällisemmän näkemyksen. (Kananen 2015, 71.) Sen tavoitteena on nähdä tutkittavien omat kokemukset ja mielipiteet asiasta. Erityispiirteenä tälle tutkimusmenetelmälle on se, että tutkimuksessa ei etsitä totuutta. (Vilka 2021, 118–120.) Opinnäytetyön kyselyssä käytettiin osittain avoimia kysymyksiä, joilla pyrittiin saamaan vastaajien omia mielipiteitä ilmi.

6.2 Tutkimusaineiston kerääminen

Tämän opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmänä hyödynnettiin internetkyselyä. Kysely on yleisin tiedonkeruumenetelmä kvantitatiivisissa tutkimuksissa (Kananen 2011, 12). Kyselyn laatiminen vaatii tietoa käsillä olevan aiheen ilmiöistä ja teorioista ja kyselyn avulla saadaan vastaus siihen, miten mallit ja teorit toimivat käytännössä (Kananen 2010, 74). Kyselylle toinen ilmaisutapa on survey-tutkimus, jolla viitataan standardoituun kyselyyn. Standardoitu tarkoittaa vakioitua, eli jokaisella vastaajalle laitetaan sama kysely. (Vilka 2021, 94). Opinnäytetyössä ei eriytetty vastaajia, eli päiväkodin henkilökuntaa ja huoltajia, vaan kaikille laitettiin sama kysely.

Kysely tehtiin Webropol-ohjelmalla verkossa, sillä tämä mahdollistaa vastaamisen missä tahansa omalla ajalla. Kysely lähetettiin vastaajille päiväkotien käyttämässä Daisy-järjestelmässä. Erilaisten kysymysten avulla saa numeraalista ja yksityiskohtaista tietoa valitusta aiheesta (Kananen 2010, 74). Kyselyssä oli suljettuja kysymyksiä, sekamuotoisia kysymyksiä ja asennekysymyksiä Likertin ja Osgoodin asteikoilla. Sekamuotoisilla kysymyksillä saadaan vastauksia sellaisiin asioihin, joiden kaikkia vastausvaihtoehtoja ei välttämättä tiedetä. Tämän vuoksi yhdeksi vastausvaihtoehdoksi voidaan laittaa myös avoin kohta. (Vilka 2021, 106.) Kyselyssä oli lisäksi avoimia kysymyksiä, sillä suljettujen kysymysten vastauksiin haettiin perusteluita.

Kysely sisälsi yhteensä 11 kysymystä, joista ensimmäisessä tiedusteltiin, onko vastaaja päiväkodin henkilökuntaa vai lapsen huoltaja. Tämän kysymyksen avulla pystyttiin toteuttamaan tutkimuksen vertailuosio, jossa verrattiin näiden ryhmien vastauksia. Kyselyssä oli myös kysymys omasta kokemuksesta tunnekasvatuksen tärkeydessä, mutta muuten vastaajien taustatietoja ei kartoitettu. Kysely toteutui siis täysin anonymisti, eikä minkäänlaisia henkilötietoja kerätty.

Lomake testattiin etukäteen kolmella koevastaajalla ja tarkistettiin lomakkeen vastaamiseen kestävä aika sekä kysymysten selkeys. Kysymyksiin ei tullut korjausehdotuksia. Kysely lähetettiin kahteen yksityisen palveluntuottajan päiväkotiin henkilökunnalle ja siellä olevien lasten huoltajille. Kyselyyn vastaajia ei rajattu ammattinimikkeen tai tittelin perusteella, joten jokainen lasten kanssa työskentelevä pystyi vastaamaan kyselyyn. Päiväkodeissa on työntekijöitä 17 ja perheitä noin 110. Kysely lähetettiin yhteisesti kaikille Daisy-järjestelmään. Vastauksia saatiin tästä määrästä yhteensä 21 kappaletta, vastausaikaa kyselyllä oli viikko ja kolme päivää.

6.3 Tutkimusaineiston analysointi

Tutkimusaineisto analysoitiin hyödyntäen Webropol-ohjelmaa, joka mahdollistaa kvantitatiivisen analysoinnin (Webropol s.a.). Aineisto oli helppoa käsitellä suoraan siellä, koska vastaukset oli saatu Webropol-ohjelmassa. Nummenmaan ym. (1997, 50) mukaan aineisto on hyvä käsitellä numeerisessa muodossa ja useita kertoja, jotta voi löytää erilaisia muuttujia ja tapauksia. Analyysimenetelmää on hyvä ennakoida, mutta se voi löytyä myös vasta, kun kokeilee erilaisia menetelmiä (Heikkilä 2004, Vilkan 2007, 119 mukaan). Tässä opinnäytetyössä menetelmä löytyi vasta kokeilemisen myötä.

Vastaajatyyppejä vertailtiin keskenään, eli henkilökuntaa ja huoltajia. Kysymyksien vastauksiin odotettiin erilaisia näkökulmia, vaikka kysely oli sama kaikille. Analysointimenetelminä käytettiin suoraa frekvenssijakaumia ja ristiintaulukointia. Ristiintaulukoinnin avulla saadaan tietoa siitä, miten jotkin muuttujat ovat riippuvaisia toisistaan (Vilka 2007, 120). Analysointi onnistui tehdä suo-

raan Webropol-ohjelman oman perusraportin avulla. Perusraportti antoi vastaukset numeerisessa muodossa, näyttäen prosenttiosuudet ja vastaajien määrät, myös kyselyn avoimiin osioihin. Avoimien osioiden vastaukset kirjoitettiin auki ja vastauksia lainattiin suoraan opinnäytetyöhön. Lisäksi kuvat tehtiin Excel-ohjelmalla.

6.4 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksissa on aina lähtökohtana se, että pyritään virheettömyyteen. Virheettömyyden tulokset ovat kuitenkin eriäviä, jonka vuoksi tutkimuksissa tulisi arvioida sen luotettavuutta. Arviointeja voidaan tehdä käsitteillä reliabelius ja validius. Reliabeliuksella tarkoitetaan tulosten toistettavuutta ja tarkkuutta, eli sitä, tulisiko samat vastaukset toistettaessa kysely samalle joukolle. Pyritään siis hakemaan vastauksia, jotka eivät olisi sattumanvaraisia. (Hirsjärvi ym. 1997, 231.) Reliabeliutta voivat heikentää monet eri seikat, kuten vastaajan erilainen ymmärrys kysymyksestä tai tutkijan virhe vastauksia tallentaessa. Nämä seikat eivät kuitenkaan välttämättä vaikuta tutkimukseen ja sen tavoitteisiin suuresti, kunhan virheet huomioidaan ja niihin otetaan kantaa. Kokonaisluotettavuutta tutkimuksessa voi lisätä se, että tutkimuksen aikana pyritään pitämään satunnaisuus minimissä. (Vilka 2021, 194.)

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Pätevyys arvioi tutkimuksessa sen kykyä ja mahdollisuuksia mitata juuri sitä, kuin oli alun perin tarkoitettu. Tässäkin virheenä voi käydä se, että vastaaja ymmärtää kysymyksen eri tavalla, kuin tutkija oli ajatellut kyselyä tehdessään. Tulokset eivät näin ollen ole päteviä, jos tutkija edelleen analysoi vastaukset oman ajattelunsa pohjalta. Validiutta voidaan kuitenkin vahvistaa käyttämällä tutkimuksessa esimerkiksi useampaa eri menetelmää, jos se on mahdollista. (Hirsjärvi ym. 1997, 231–233.) Tutkimuksessa tulisi tarkasti ja huolellisesti suunnitella kaikki siihen liittyvät asiat, kuten aineisto ja käsitteet sekä tarkistaa, että kysely vastaisi tutkimusongelmaan (Vilka 2021, 193–194).

Opinnäytetyössä luotettavuutta voi usein siis heikentää se, että toinen osapuoli ymmärtää kysymyksen hyvin eritavoin, kuin se oli tarkoitettu. Myös tässä opinnäytetyössä on ollut riski siihen. Tätä mahdollista virhettä on kuitenkin py-

ritty korjaamaan sillä, että jokainen vastaaja vastasi samaan kyselyyn ja kysely muodostettiin huolellisesti. Kysymykset pyrittiin muotoilemaan ymmärrettävään muotoon. Tutkimuksen oletetaan olevan toistettava, mutta siihen voi vaikuttaa myös tutkimuksen suorittamisen ajankohta. Päiväkodin henkilökunta ja huoltajat voivat ajatella aiheesta eri tavalla nyt, kuin esimerkiksi vuoden päästä. Opinnäytetyön kautta he voivat oppia asiasta lisää ja lisätä tunnekasvatusta päiväkotiin läpinäkyvämmiin, joka muuttaisi tutkimustuloksia. Tutkimusta voidaan siis ajankohtaan nähden pitää luotettavana.

Opinnäytetyössä eettisyydellä tarkoitetaan sen tutkimusetiikkaa ja hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusetiikka käsittää alleen opinnäytetyöhön liittyvät tutkimuksen ja tieteen eettiset näkökulmat ja niiden arvioinnit. Käytännössä tutkimuksessa tulisi toimia eettisesti vastuullisesti, noudattaa hyviä toimintatapoja ja torjua epärehellisyyttä, esimerkiksi plagiointia. Hyvä tieteellinen käytäntö osaltaan koostuu samoista asioista, mutta lisäksi siinä huomioidaan esimerkiksi tutkimusluvut, avoin viestintä sekä asianmukainen viittaaminen toisiin tutkimuksiin ja teoriaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 4–6.) Tutkimuksen kohdistuessa ihmisiin on oltava erityisen tarkka tutkimukseen osallistuvien henkilöiden oikeuksista. Osallistumisen tutkimukseen tulee aina olla vapaaehtoista, eikä tutkittavaa saa painostaa osallistumiseen. Myös kesken tutkimuksen tulee olla mahdollista peruuttaa osallistuminen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8.)

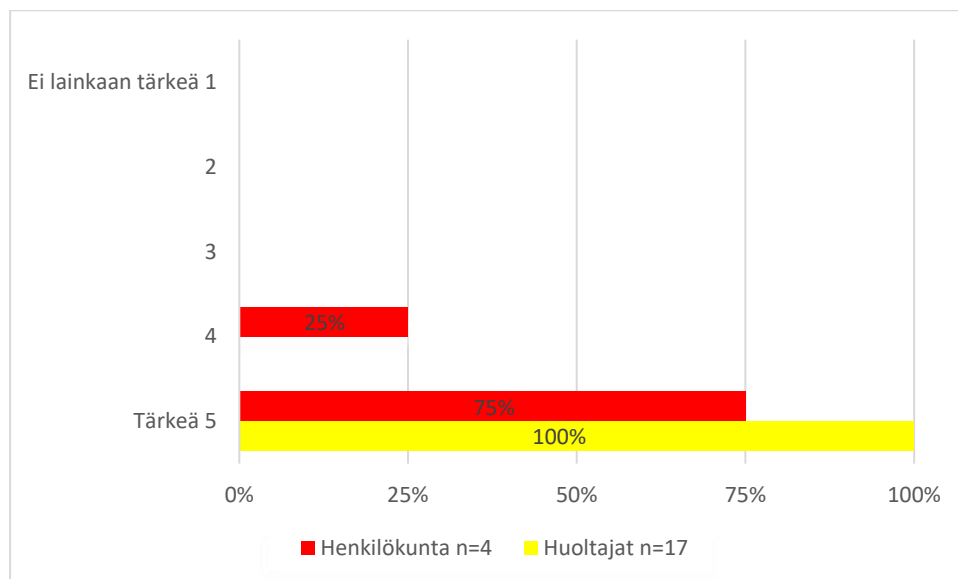
Kyselylomakkeen muodostamisessa auttoi toimeksiantaja, kyselylomake esiteltiin opinnäytetyöseminaarissa ja kyselylomake testattiin kolmen koevastajan kanssa. Seminaarista saatiin hyviä kommentteja ja ehdotuksia, joiden avulla kyselyä muokattiin vielä ennen sen lähettämistä eteenpäin. Kyselyyn vastaamisen pystyi lopettamaan missä vaiheessa tahansa, vastauksen tallentuivat vastan sen jälkeen, kun vastaaja painoi ”lähetä”. Kyselyn lopussa oli lisäksi erillinen kohta, josta painalla varmistuttiin, että vastaaja haluaa lähettää omat vastaukset. Opinnäytetyössä ei käsitelty minkäänlaisia henkilötietoja, eikä tutkimusta kohdistettu suoraan lapsiin. Opinnäytetyössä noudatettiin huolellisuutta ja rehellisyyttä.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Vastaajien taustatiedot

Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 21 kappaletta, joista 4 oli päiväkotien henkilökuntaa ja 17 lasten huoltajia. Kysely oltiin avattu 39 kertaa. Vastausprosentti oli 17 %. Henkilökunnan vastaajien määrä verrattaessa huoltajien vastaajiin oli hyvä. Päiväkodissa on henkilökuntaa 16 % suhteessa perheisiin ja kyselyssä tämä osuus oli 24 %.

Vastaajat pitivät tunnekasvatusta tärkeänä. Huoltajista 100 % (n=17) vastasi asteikolta 1–5 maksimiarvon 5. Henkilökunnasta 75 % (n=3) vastasi maksimiarvon 5 ja 25 % (n=1) vastasi arvon 4. Eniten vastauksia sai maksimiarvo 5 eli tunnekasvatusta pidettiin lähes yhtä mielisesti tärkeänä. Huoltajien ja henkilökunnan vastausjakauma esitetty kuvassa 1.

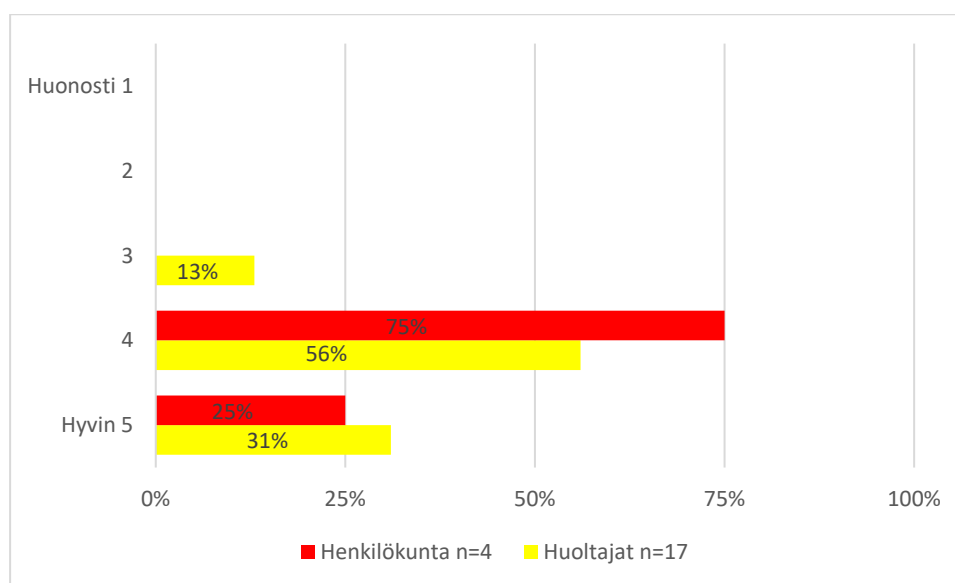
Kuva 1. Henkilökunnan ja huoltajien jakauma tunnekasvatuksen tärkeydestä

7.2 Lapsen tunteiden kehityksen tukeminen päiväkodissa

Päiväkodin toiminta tukee lapsen tunteiden kehitystä hyvin. Henkilökunnasta 25 % (n=1) vastasi asteikolta 1–5 maksimiarvon 5 ja 75 % (n=3) arvon 4. Huoltajien vastauksissa oli enemmän hajontaa kuin henkilökunnan vastauksissa. Huoltajista 31 % (n=5) vastasi maksimiarvon 5 ja 56 % (n=9) vastasi ar-

von 4. Lisäksi 13 % (n=2) vastasi arvon 3. Yksi huoltajista jätti vastaamatta kysymykseen. Vastauksissa painottui selkeästi eniten arvo 4, niin huoltajien kuin henkilökunnankin osalta.

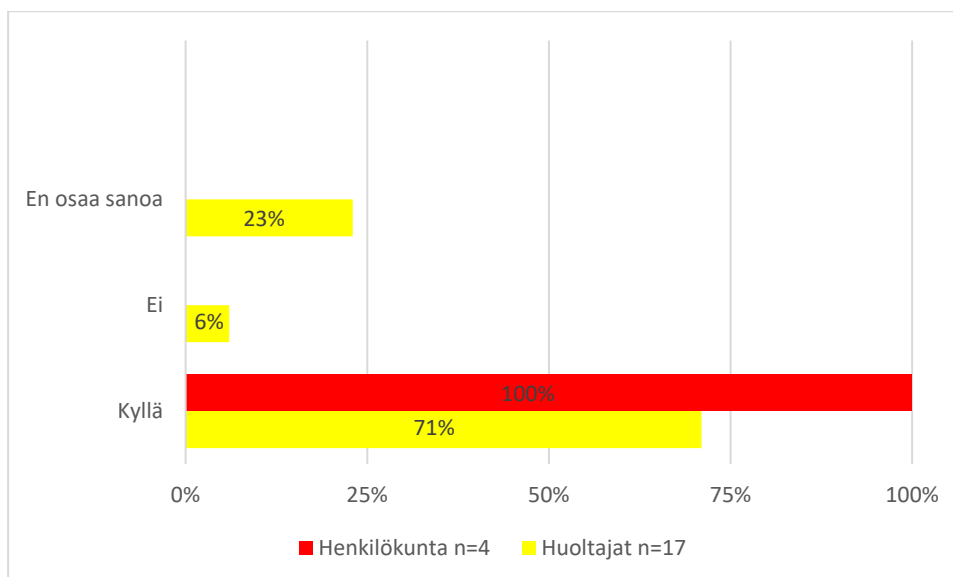
Vastaajia pyydettiin perustelemaan heidän vastauksensa ja yhteensä 11 vastaajaa antoi perustelun. Henkilökunta toi ilmi päiväkodin turvallista ympäristöä harjoittaa tunnetaitoja aikuisten kanssa ja erilaisia menetelmiä tunteiden käsittelyyn ja tunteiden tunnistamiseen, kuten kortteja ja materiaaleja. Huoltajien perusteluissa käy myös ilmi turvallinen ympäristö ja erilaiset menetelmät, kuten leikit ja laulut. Huoltajat toivat perusteluissa lisäksi ilmi haastavuuksia, kuten vähäiset resurssit ja näkevätkö aikuiset kaikki keskustelua vaativat tilanteet päiväkodissa. Kuvassa 2 esitetty henkilökunnan ja huoltajien mielipiteiden jakautuminen ennen perusteluiden antamista.

Kuva 2. Henkilökunnan ja huoltajien mielipiteiden jakauma päiväkodin toiminnasta lapsen tunteiden kehityksessä.

7.3 Päiväkodin henkilökunnan taidot

Henkilökunnan vastaajat (n=4) olivat yksimielisesti sitä mieltä, että henkilökunnalla on riittävät taidot tukea lasta tunteiden kehityksessä. Huoltajien vastauksissa oli nähtävissä eriävyyttä. Huoltajista 71 % (n=12) piti henkilökunnan taitoja riittävinä ja 23 % (n=4) ei osannut sanoa. Huoltajista 6 % (n=1) ei pitänyt henkilökunnan taitoja riittävinä. Kuvassa 3 esitetty vastaajien jakauma kolmelle eri vastausvaihtoehdolle.

Kuva 3. Jakauma päiväkodin henkilökunnan taitojen kokemisesta hyvänä.

Henkilökunnan perusteluissa myöntävälle vastaukselle näkyi selkeästi varhaiskasvatussuunnitelma ja erilaiset koulutukset sekä materiaalit. Henkilökunta toi myös ilmi heidän osaamista sanoittaa lapsen erilaisia tunteita arjen tilanteissa.

Huoltajilta perusteluna kieltävälle vastaukselle annettiin se, ettei henkilökunta ehdi huomata ja puuttua kaikkiin tilanteisiin, eikä tukea lasta tarpeeksi. Myöntävissä vastauksissa tuotiin vahvasti ilmi henkilökunnan ammattitaitoa ja koulutuksia sekä luottamusta henkilökuntaa kohtaan. Perusteluina annettiin myös seuraavanlaisia vastauksia:

Kyllä sen lapsesta näkee toimiiko homma vai ei. Olen myös nähnyt tilanteita joissa on lapsella iso tunne päällä ja kuinka aikuinen sen hoitaa.

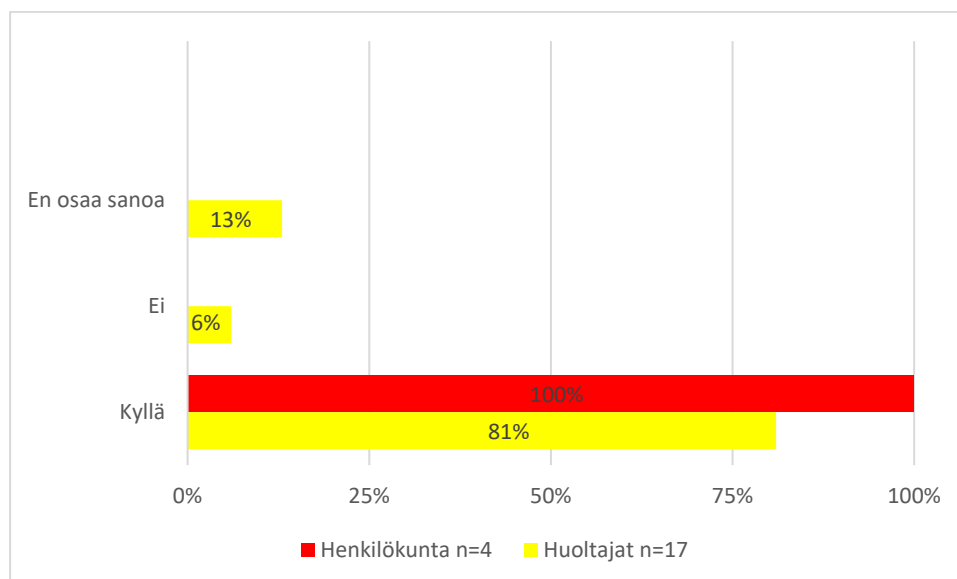
Ainakin edellisenä vuonna lapsemme kokemia tunteita tuettiin hyvin. Lapsemme pääsi yli kokemistaan ikävistä tunteista tietyissä tilanteissa.

Kotona lapsi ei ole tuottanut mieleen jääneitä harmejä jälkeen päin. Lapsen on helppo ja mukava mennä päiväkotiin.

7.4 Lapsen tunteiden kehitys ja käsittely

Henkilökunnasta 100 % (n=4) oli sitä mieltä, että lapsen tunteiden kehitys huomioidaan päiväkodissa ikätasoisesti. Myös huoltajista selkeä enemmistö, eli 81 % (n=13) oli sitä mieltä. Huoltajista 6 % (n=1) oli sitä mieltä, ettei lapsen tunteiden kehitystä huomioida ikätasoisesti ja 13 % (n=2) ei osannut sanoa.

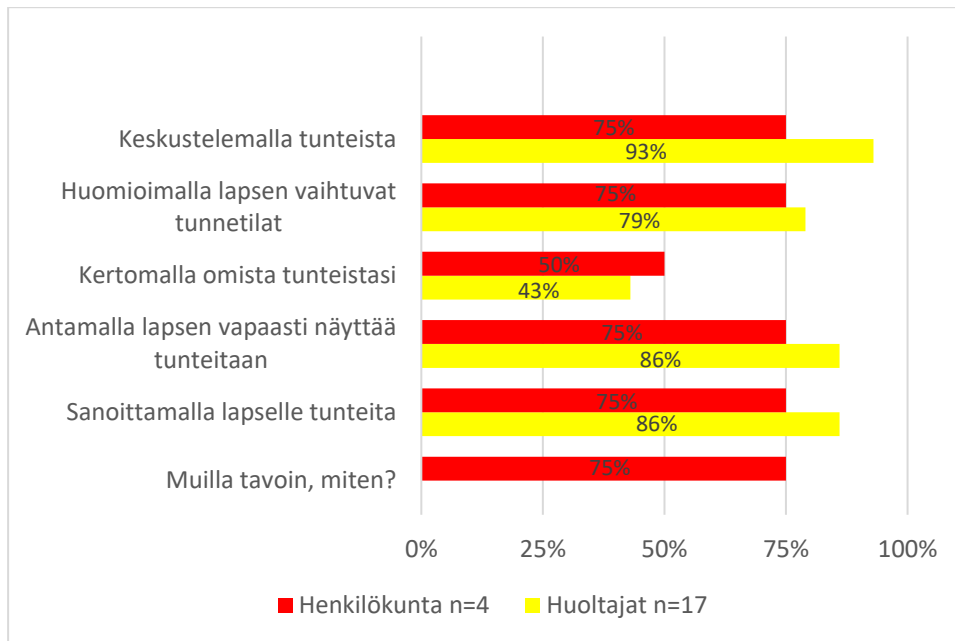
Yksi huoltaja jätti vastaamatta kysymykseen. Kuvassa 4 esitetty vastaajien mielipiteiden jakautuminen.

Kuva 4. Henkilökunnan ja huoltajien mielipiteiden jakauma siitä, huomioidaanko lapsen tunteiden kehitys ikätasoisesti.

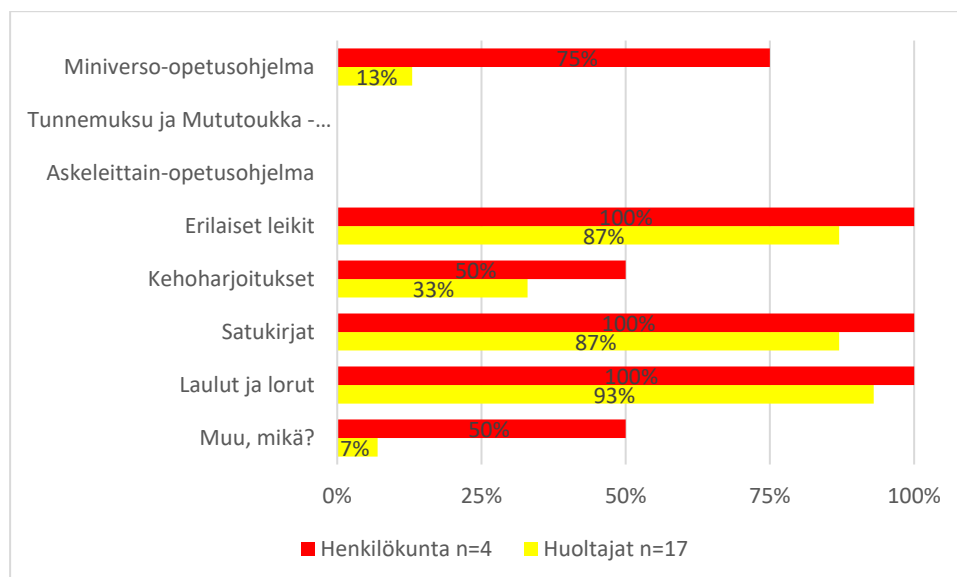
Lapsen tunteiden käsittelyä tuetaan päiväkodeissa monin eri tavoin. Henkilökunnasta 75 % (n=3) oli sitä mieltä, että lapsen tunteiden käsittelyä tuetaan keskustelemalla tunteista, sanoittamalla lapselle hänen tunteitaan, antamalla lapsen vapaasti näyttää omat tunteensa ja huomioimalla lapsen vaihtuvat tunnetilat. Lisäksi vastaajat kertoivat, että tunteiden käsittelyä tuetaan erilaisilla tunnetaitohetkillä ja tukimateriaaleilla.

Suurin osa huoltajista (93 %, n=13) oli sitä mieltä, että lasta tuetaan tunteiden käsittelyssä keskustelemalla tunteista. Huoltajista 86 % (n=12) vastasi, että lapselle sanoitetaan tunteita ja lapsen annetaan vapaasti näyttää tunteet. Huoltajista 79 % (n=11) oli sitä mieltä, että lapsen vaihtuvat tunnetilat huomioidaan. Selkeästi vähiten vastauksia sai omista tunteista kertominen. Henkilökunnasta 50 % (n=2) ja huoltajista 43 % (n=6) vastasi, että lapsille kerrotaan omista tunteista. Kuvassa 5 esitetty vastaukset ryhmittäin.

Kuva 5. Miten päiväkodissa tuetaan lapsen tunteiden kehitystä.

Henkilökunnasta 100 % (n=4) vastasi päiväkodissa olevan käytössä erilaiset leikit, satukirjat ja laulut ja lorut ja 75 % (n=3) vastasi käytössä olevan Mini-verso-opetusohjelma (ks. sivu 9). Lisäksi henkilökunta kertoi käytössä olevan Fanni-tunnetaitokirjasarjan sekä tunnekortit ja liikennevalot. Huoltajista 93 % (n=14) vastasi käytössä olevan laulut ja lorut, 87 % (n=13) vastasi käytössä olevan erilaiset leikit ja satukirjat ja 13 % (n=2) vastasi käytössä olevan Mini-verso-opetusohjelma. Lisäksi käytössä kerrottiin olevan erilaisten tilanteiden läpikäynti arjessa. Kehoharjoitukset sai selkeästi vähemmän vastauksia kuin muut vastausvaihtoehdot. Henkilökunnasta 50 % (n=2) vastasi kehoarjoitukset. Huoltajista 33 % (n=5) vastasi kehoarjoitukset. Vastauksien jakaantumisen esitetty kuvassa 6.

Kuva 6. Päiväkodissa käytössä olevat menetelmät.

Viimeisenä vastaajilta kysyttiin, minkälaista tunnetoimintaa he lisäisivät päiväkotiin. Vastauksia tuli yhteensä 7. Henkilökunnasta vastasi 3 ja huoltajista 4. Henkilökunnan vastauksissa esiintyi erilaisten leikkien lisääminen ja koulutuksen saaminen. Vastaukset olivat seuraavanlaiset:

Monipuolisia harjoituksia arjessa, leikkien ja yhdessä touhuten. Ottaen huomioon myös lapset erilaisina oppijoina.

Enemmän koulutusta tunteiden käsittelyyn, jotta menetelmät monipuolistuisivat jokaiselle lapselle sopiviksi.

Erilaisia leikkejä voisimme lisätä arkeen. Leikki on luonnollinen tapa lapsille oppia.

Huoltajien vastauksissa näkyi enemmän se, etteivät he osanneet vastata kysyttäessä, minkälaista tunnetoimintaa he lisäisivät päiväkotiin. Yhtenä ehdotuksena toivottiin kehollisia harjoituksia. Vastaukset olivat seuraavanlaiset:

En osaa sanoa, mielestäni päiväkodissa toimitaan loistavasti.

Kehollisia harjoituksia esim. musiikin ja leikkien avulla. Kuinka mieli ja keho on yhtä.

Vaikea sanoa, koska en tiedä vanhempana niin tarkkaan päiväkodin tämänhetkistä tunnetoimintaa.

En osaa sanoa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten lapsen tunnekehitystä tuetaan ja miten tunnekasvatusta toteutetaan Mikkeliissä yksityisellä palveluntuottajalla. Tavoitteena oli saada toimeksiantajalle riittävä katsaus tunnekasvatuksen tilanteesta päiväkodeissa sekä kerätä ajankohtaista tietoa tunnetaidoista ja tunnekehityksestä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, onko henkilökunnan ja huoltajien näkemyksissä eriävyyksiä.

Vastausten perusteella lapsen tunnekehitystä tuetaan laajasti erilaisten menetelmien avulla ikätasoisesti. Tunnekasvatusta pidetään tärkeänä ja sitä toteutetaan hyvin niin huoltajien kuin henkilökunnankin mielestä. Kyselyyn vastanneista 19 % oli henkilökuntaa ja 81 % oli huoltajia. Otanta oli hyvä, sillä se mahdollisti tulosten vertailemisen.

Henkilökunnan ja huoltajien vastauksissa ei näkynyt suuria eroavaisuuksia. Keskiarvo molemmilla vastausryhmillä oli 4 kysyttäessä, miten päiväkodin toiminta tukee lapsen tunteiden kehitystä. Huoltajat kuitenkin toivat enemmän ilmi huolenaiheita liittyen päiväkodin toimintaan. Vastauksissa näkyi huoli päiväkodin henkilöstön resurssien ja ajan puutteesta tilanteissa, joissa lapsi tarvitsee tukea tunteiden käsittelyyn. Yhteneväisyyksinä päiväkodin toiminnasta näkyi selkeästi päiväkodin turvallinen ympäristö, leikit ja laulut sekä arki, jossa tunteiden käsittelyä voi harjoitella.

Päiväkodin henkilökunnan taitoja lasten tukemisessa pidettiin lähes yhtä mieleisesti riittävinä. Kirjoitetuista vastauksista kävi ilmi, että henkilökuntaan luotetaan ja heitä pidetään ammattilaisina. Arki ja jokapäiväiset tilanteet näkyivät myös näissä vastauksissa. Huolenaiheena tässäkin oli päiväkodin henkilöstön ajan ja resurssien puute.

Vastausten perusteella päiväkodissa on käytössä monia eri menetelmiä. Vähi-ten vastauksia molempien vastaajaryhmien osalta sai omista tunteista kertominen. Lisäksi kehoharjoitukset eivät saaneet yhtä paljon vastauksia. Askeleittain-opetusohjelmaa ja Tunnemuksu ja Mututoukka -opetusohjelmaa ei käytetä lainkaan. Miniverso-opetusohjelman osalta vastaukset erosivat suuresti. Tästä voi päätellä, että huoltajat eivät ole tietoisia opetusohjelman käytöstä.

Viimeisessä avoimessa kysymyksessä tuotiin myös ilmi, että huoltajat eivät ole aivan tietoisia siitä, minkälaista tunnetoimintaa päiväkodissa toteutetaan. Henkilökunta toivoi lisää koulutusta tunteiden käsittelystä, jotta päiväkodissa voisi ottaa käyttöön vielä monipuolisemmat menetelmät erilaisille lapsille sopiviksi.

Vastauksissa näkyi, että huoltajilla on huolta päiväkodin henkilöstön ajan ja resurssien puutteesta lapsien tunteiden käsittelyssä. Huoltajat eivät myöskään olleet täysin tietoisia siitä, minkälaisia menetelmiä päiväkodeissa käytetään. Tulokset ovat samankaltaiset Heleniuksen ja Tuomisen (2015) tekemän opinnäytetyön ja Antilan (2015) tekemän pro gradu -tutkielman kanssa. Jokaisessa tutkimuksessa nousi esiin, että tunnekasvatus on osana jokapäiväistä normaalia arkea. Lisäksi Heleniuksen ja Tuomisen opinnäytetyössä tuotiin esiin leikki osana tunnekasvatusta ja Antilan tutkielmassa korostettiin koulutusta. Tässä opinnäytetyössä näkyi samoja asioita.

9 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tekeminen oli mieluista, sillä aihe oli mielenkiintoinen. Tunnekasvatusta on opiskeltu oppitunneilla, joten se oli kiinnostavaa liittää opinnäytetyöhön. Opinnäytetyö ei täysin edennyt aikataulun mukaisesti, sillä kesätyöt hidastivat sen tekemistä. Aineiston kerääminen siirtyi keväältä alkusyksyyn. Aikaa loppuvuoden valmistumiseen oli kuitenkin vielä reilusti, joten opinnäytetyön kirjoittaminen onnistui rauhalliseen tahtiin.

Opinnäytetyö toteutettiin internetkyselynä ja kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä, koska kohderyhmä oli todella suuri. Internetkysely antoi jokaiselle vastaajalle mahdollisuuden perehtyä kyselyyn omalla ajalla. Näin vältyttiin myös aikataulullisilta ongelmilta. Vastausaikaa kyselylle annettiin puolitoista viikkoa, joka oli mielestäni riittävä. Suurin osa vastauksista annettiin jo alkuvaiheessa. Vastauksia odotettiin henkilökunnalta hiukan enemmän, mutta lopullinen määrä oli riittävä niiden luotettavaan analysointiin. Henkilökunnan vastausmäärä suhteessa huoltajiin oli hyvä.

Vastaajia kyselyllä oli 21. Kysely oltiin avattu 39 kertaa. Kaikki vastaamisen aloittaneet vastasivat kyselyn loppuun asti. Vastausten analysoiminen oli helppoa suoraan Webropol-ohjelmalla, kun ensin tutustui sen käyttämiseen ja kokeili erilaisia suodatusvaihtoehtoja. Analysoiminen oli opinnäytetyön nopein osuus ja kuvien tekeminen oli mieleistä.

Teoreettinen viitekehys kerättiin laajasti erilaisesta kirjallisuudesta ja se valmistui ennen kyselyn lähettämistä eteenpäin vastaajille. Kirjallisuudessa pyrittiin huomioimaan vain 2000-luvulla tehdyt teokset. Yksi teos on painettu ennen 2000-lukua. Opinnäytetyötä varten perehdyttiin perusteellisesti teoriaan, mutta raporttiin kerättiin vain oleelliset tiedot teoriasta. Teorian kerääminen oli opinnäytetyön aikaa vievin osuus.

Tutkimus oli hyödyllinen ammatillisessa mielessä, sillä se antoi lisää osaamista alalla. Tunnekasvatukseen perehdyttiin hyvin laajasti. Tunnekasvatus on myös aiheena hyvin laaja, joten sen rajaaminen opinnäytetyöhön tuotti hiukan vaikeuksia. Keskittymällä kahteen toimeksiantaja päiväkotiin, aihe saatiin rajattua helpommin. Lopulliset tutkimustulokset antoivat hyvän kuvan siitä, mikälainen tunnekasvatuksen tilanne on toimeksiantajan päiväkodeissa. Kokonaiskuva tunnekasvatuksesta oli hyvä ja huoltajien ja henkilökunnan vastaukset samankaltaisia. Kehitysehdotuksena toimeksiantajalle on, että tunnekasvatuksesta ja sen eri käytettävissä olevista menetelmistä kerrotaan lisää huoltajille, jotta toiminnasta tulisi läpinäkyvämpää.

Tutkimusta voisi jatkaa koskemaan pelkästään henkilökuntaa ja heidän tietämystään tunnekasvatuksesta. Henkilökunnan lisäkouluttaminen tuli tutkimuksen aikana ilmi, joten myös koulutuksen tarpeita ja niiden vaikuttavuutta työhön voisi tutkia.

LÄHTEET

Airas, C. 2005. Lapsuuden normaali kehitys syntymästä taaperoiikään. Teoksessa Brummer, M. & Enckell, H. (toim.) Lasten ja nuorten psykoterapia. 1. painos. Juva: WS Bookwell Oy, 11–28.

Antila, S. 2015. Lastentarhaopettajien käsityksiä emotionaalisesta työstä varhaiskasvatuksen muuttuvissa ympäristöissä. Tampereen yliopisto. Kasvatus-tieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98339/GRADU-1451909277.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 27.9.2021].

Helenius, T. & Tuominen, T. 2015. Alle 3-vuotiaiden tunnekasvatus päiväkodissa. Hämeen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/97247/Helenius_Tiina_Tuominen_Tiina.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 31.8.2021].

Hemmeter, M., Santos, R. & Ostrosky, M. 2008. Preparing Early Childhood Educators to Address Young Children’s Social-Emotional Development and Challenging Behavior. A Survey of Higher Education Programs in Nine States. Journal of Early Intervention. Sage Publications. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1053815108320900> [viitattu 16.2.2021].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karjalainen, M., Lindroos, S., Matero, M. & Simola, T. 2020. Kasvatus- ja ohjausalan käsikirja. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kokkonen, M. 2010. Ihastuttavat, vihastuttavat tunteet. Opi tunteiden säätelyn taito. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Köngäs, M. 2019. Tunneäly varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lasten Keskus. 2020. Molli ja tunnetaidot. Video. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=JJZHNKIQ8Aq> [viitattu 27.8.2021].

Lintu, R. 2015. Lapsi rakentaa siltaa sisäisen ja ulkoisen maailman välille. Teoksessa Mankinen, K., Jokinen, I., Lintu, R. & Schulman, M. (toim.) Pikku-lap- selta koululaiseksi – Psykodynaaminen näkökulma tunne-elämän ja ihmis- suhteiden kehitykseen. Tampere: Tammerprint Oy, 96–117.

- Mielenterveystalo. 2020. Epävakaas tunnesäätelyongelmana. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-op-paat/itsehoito/epavakaa_persoonallisuushairio/Pages/osio2.aspx [viitattu 27.8.2021].
- Nummenmaa, T., Konttinen, R., Kuusinen, J. & Leskinen, E. 1997. Tutkimusaineiston analyysi. 1. painos. Helsinki: WSOY.
- Nurmi, J., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2010. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.–4. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- OAJ. 2020. Opettajana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oaj.fi/arjessa/mita-opettajan-tyo-on/opettajana-varhaiskasvatuksessa-ja-esiopetuksessa/> [viitattu 27.8.2021].
- Opetushallitus. 2020. Tunteesta tunteeseen - Ihmismielen tarina kuvin ja sanoin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/3-tunnetaitoja-oppii-harjoittelemalla> [viitattu 27.8.2021].
- Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Helsinki: Grano Oy. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf [viitattu 12.2.2021].
- Rajala, A., Kontiola, H., Hilppö, J. & Lipponen, L. 2019. Lohdutustilanteet ja myötätuntokulttuuri alle kolmivuotiaiden päiväkotiryhmässä. *Kasvatus* 50, (4), 314–326. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/321511> [viitattu 17.2.2021].
- Repo, L. 2015. Bullying and its prevention in early childhood education. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/154445> [viitattu 27.8.2021].
- Riihonen, R. & Koskinen, M. 2020. Kuinka kiukku kesytetään? Lasten aggressiivikasvatus. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Richburg, M. & Fletcher, T. 2002. Emotional intelligence: directing a child's emotional education. PDF-dokumentti. *Child Study Journal*. Saatavissa: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.542.8733&rep=rep1&type=pdf> [viitattu 16.2.2021].
- Sovittelu s.a. Sovittelu varhaiskasvatussyksiköiden hyvinvoinnin rakentajana. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sovittelu.com/vertaissovittelu/koulutukset/miniverso/> [viitattu 6.3.2021].
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf [viitattu 3.9.2021].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2019.pdf [viitattu 3.9.2021].

Varhaiskasvatuslaki 540/2018.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5., päivitetty painos. Jyväskylä: PS Kustannus.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. PDF-dokumentti. Helsinki: Kustannusyritys Tammi. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf> [viitattu 9.12.2020].

Wahlman-Neuvonen, K. & Hannonen, R. 2015. Vuorovaikutuksella on väliä – Lapsen kognitiivisen kehityksen näkökulmia. Teoksessa Mankinen, K., Jokinen, I., Lintu, R. & Schulman, M. (toim.) Pikkulapsesta koululaiseksi – Psykodynaaminen näkökulma tunne-elämän ja ihmissuhteiden kehitykseen. Tampere: Tammerprint Oy, 25–46.

Webropol s.a. Webropol Analytics. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webropol.fi/tuotteemme/lisamoduulit/analytics/> [viitattu 9.12.2020].

Kysely päiväkodin henkilökunnalle ja huoltajille

Hei! Olen Eveliina Salminen ja opiskelen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa sosionomiksi. Erikoistun lapsi- ja perhelähtöiseen työhön ja teen opinnäytetyöni varhaiskasvatukseen. Tämän opinnäytetyön kyselyn avulla kartoitetaan, miten tunnekasvatusta tuetaan [REDACTED]. Vastauksia tarkastellaan myös siitä näkökulmasta, onko henkilökunnalla ja huoltajilla näkemuseroja.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu täysin anonymisti ja sen vastaamiseen kuluu aikaa enintään 10 minuuttia. Kyselyyn vastaamalla annat luvan käyttää vastauksiasi opinnäytetyössäni. Annetut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä ulkopuoliset pääse niihin käsiksi. Kaikki vastaukset hävitetään 14 päivää opinnäytetyön palauttamisen jälkeen.

Vastauksesi avulla edistät opinnäytetyötäni, joten kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

1. Olet

- Töissä päiväkodissa
- Päiväkoti-ikäisen lapsen huoltaja

2. Kuinka tärkeänä koet tunnekasvatuksen?

3. Miten päiväkodin toiminta mielestäsi tukee lapsen tunteiden kehitystä?

Huonosti

1 ← 1

5

Hyvin

En osaa sanoa

4. Perustele vastauksesi

500 merkkiä jäljellä

5. Koetko, että päiväkodin henkilökunnalla on riittävät tunnetaidot tukemaan lasta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

6. Perustele, minkä vuoksi koet päiväkodin henkilökunnan tunnetaidot riittävinä.

500 merkkiä jäljellä

7. Perustele, minkä vuoksi et koe päiväkodin henkilökunnan tunnetaitoja riittävinä.

500 merkkiä jäljellä

8. Koetko, että päiväkodissa huomioidaan lapsen tunteiden kehitys ikätasoisesti?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

9. Miten päiväkodissa tuetaan lasta tunteiden käsittelyssä?

- Keskustelemalla tunteista
- Sanoittamalla lapselle tunteita
- Antamalla lapsen vapaasti näyttää tunteitaan
- Kertomalla omista tunteistasi
- Huomioimalla lapsen vaihtuvat tunnetilat
- Muilla tavoin, miten?

10. Mitä tunnekasvatusmenetelmiä päiväkodissa käytetään?

- Laulut ja lorut
- Satukirjat
- Kehoharjoitukset
- Erilaiset leikit
- Askeleittain-opetusohjelma
- Tunnemuksu ja Mututoukka -opetusohjelma
- Miniverso-opetusohjelma
- Muu, mikä?

11. Minkälaista tunnetoimintaa lisäisit päiväkotiin?

500 merkkiä jäljellä

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Xamk, Sosiaali- ja terveysala

1/2

23/08/2021

Opinnäytetyöntekijän / -tekijöiden nimi/nimet:	Eveliina Salminen
Opinnäytetyöntekijän yhteystiedot: osoite, puhelinnumero, sähköposti (jos työllä useampi kuin yksi tekijä, yhden opiskelijan yhteystiedot riittävät):	[REDACTED]
Korkeakoulu ja tutkinto, johon opinnäytetyö tehdään:	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Sosionomi (AMK) Lapsi- ja perhelähtöinen työ
Opinnäytetyön ohjaaja ja yhteystiedot (puhelinnumero/sähkö- posti):	Mauno Saksio [REDACTED]
Opinnäytetyön nimi:	Päiväkoti-ikäisen lapsen tunnekasvatus ja tunnekehityksen tukeminen - Kysely vanhemmille ja kasvattajille
Työn tavoitteet ja tarkoitus:	Työn tavoitteena on tutkia kyselyn avulla, miten lapsen tunnekehitystä tuetaan ja miten tunnekasvatusta toteutetaan valituissa päiväkodeissa. Tavoitteena on saada kattava katsaus päiväkotien tunnekasvatuksesta ja sen toteutumisesta ja kerätä ajankohtaista tietoa työelämäkumppanille tunnekasvatuksesta. Tarkoituksena on myös tarkastella, eroavatko työntekijöiden ja huoltajien näkemykset aiheesta.
Tarvittavien tietojen / aineistojen kuvaus (Kuvaa tarkasti, mitä aineistoja tarvitaan ja miltä ajalta):	Aineistona käytetään vastauksia, jotka saadaan itse tekemällä kyselyllä ja ammattikirjallisuutta. Kyselyn aineisto kerätään syksyn aikana. Kirjallisuutta käytetään kyselyn vastauksien ja teorian tukena.
Työssä sovellettavat menetelmät:	Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä, internetkysely ja analyysimenetelmänä webropol-ohjelma.

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Xamk, Sosiaaliala

2/2

Aineiston hallinta (miten aineisto käsitellään ja säilytetään, kuka/ketkä aineistoa käsittelevät sekä aineiston suojaus ja hävittäminen):	Aineisto käsitellään webropol-ohjelmassa, jolla se myös kerätään. Aineisto säilyy webropol-ohjelmassa. Aineistoa käsittelee ainoastaan opinnäytetyön tekijä, eikä kukaan muu pääse siihen käsiksi. Aineisto hävitetään, kun opinnäytetyöprosessi on suoritettu loppuun.
Aikataulu:	Opinnäytetyön suunnitelma kirjoitetaan kevään 2021 aikana. Aineisto kerätään ja analysoidaan syksyn aikana, jolloin se kirjoitetaan teorian kanssa puhtaaksi. Opinnäytetyö esitetään loppuvuodesta 2021.
Opinnäytetyön raportointi ja julkaiseminen:	Opinnäytetyö raportoidaan vuoden 2021 aikana ja julkaistaan loppuvuodesta 2021.

Tutkimusluvan myöntäjä täyttää.

- Tutkimuslupa myönnetään.
- Tutkimuslupaa ei myönnetä.

Perusteet kielteiselle päätökselle:	
--	--

Tutkimusluvan myöntäjän nimi ja päivämäärä: 30.8.2021	
---	--

Opinnäytetyöntekijä sitoutuu noudattamaan hyviä tutkimuseettisiä periaatteita liittyen aineiston keräämiseen, säilyttämiseen ja salassapitosäännöksiin. Opinnäytetyöntekijä sitoutuu käsittelemään aineistoa luottamuksellisesti. Henkilöitä ei tule mainita loppuraportissa omilla nimillään, ja mahdolliset suorat lainaukset tulee tehdä tavalla, josta tutkittavaa ei voida väliittömästi tunnistaa. Mikäli opinnäytetyössä käsitellään henkilötietoja, tulee tutkimuslupahakemuksen liitteenä olla EU:n yleisen tietosuojasetuksen 13 ja 14 artiklojen mukainen tietosuojailmoitus.